

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 1. junij 2017

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

Prazna stran

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ B
2	♦ C
3	♦ B
4	♦ B
5	♦ D
6	♦ D
7	♦ D
8	♦ A
9	♦ C
10	♦ A

Naloga	Odgovor
11	♦ C
12	♦ D
13	♦ B
14	♦ A
15	♦ D
16	♦ C
17	♦ D
18	♦ A
19	♦ C
20	♦ D

Naloga	Odgovor
21	♦ A
22	♦ C
23	♦ B
24	♦ B
25	♦ A
26	♦ D
27	♦ A
28	♦ D
29	♦ A
30	♦ C

Naloga	Odgovor
31	♦ A
32	♦ C
33	♦ B
34	♦ D
35	♦ B
36	♦ A
37	♦ D
38	♦ B
39	♦ C
40	♦ A

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj število točk IP 1: 40

IZPITNA POLA 2

1. naloga: Gospodarski krožni tok

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Ker so sredstva, ki so na voljo za proizvodnjo, v vseh državah omejena, ni mogoče proizvesti zadostne količine dobrin za zadovoljevanje vseh potreb prebivalstva. 	Količina dobrin manjša od obsega potreb.	Za smiselno pojasnilo 1 točka.
1.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Kaj (in koliko) proizvajati? (Gre za izbiro vrste in količine dobrin glede na potrebe prebivalcev oz. potrošnikov.) ♦ Kako proizvajati? (Gre za izbiro proizvajalcev, proizvodnih sredstev in tehnoloških postopkov glede na razpoložljive vire.) ♦ Za koga proizvajati? (Gre za razdelitev ustvarjenega družbenega proizvoda med posameznike in skupine.) 	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila Za pravilno navedbo vseh treh vprašanj 1 točka. Za smiselno pojasnilo enega vprašanja 1 točka.
1.3	1		Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ stvarni (materialni, realni) ♦ denarni (nominalni, monetarni) 		Za dve pravilni navedbi 1 točka.
1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ena od: ♦ Podjetje zaposli delavce (npr. peke, prodajalce kruha ...). ♦ Podjetje najame zemljišče (npr. njiva ...). ♦ ... 		Za smiselno navedbo in pojasnilo konkretnega primera 1 točka.

1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Podjetje plača zaposlenim za opravljeno delo (npr. mezda, plača). ◆ Podjetje plača najem (za npr. poslovne prostore ...). ◆ ... 		Za smiselno navedbo in pojasnilo konkretnega primera 1 točka.
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.4	1	<p>dve od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Proizvaja javne dobrine in storitve, ki jih zagotavlja podjetjem in gospodinjstvom. ◆ Pobira davke. ◆ Daje socialne transferje gospodinjstvom. ◆ Daje subvencije, olajšave podjetjem. ◆ Izdaja obveznice oz. si izposodi denar od gospodinjstev in podjetij, njim pa omogoča varno naložbo prihrankov. 		Za smiselni navedbi 1 točka.
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Prek poslovnih bank opravlja vse transakcije v zvezi z nabavo in prodajo izdelkov. ◆ Zaproši banke za posojilo, ki ga potrebuje za posodobitev ali razširitev proizvodnje. ◆ Začasno odstopi del svojih finančnih sredstev v upravljanje banki, za kar prejme obresti. ◆ Prek poslovnih bank prodaja lastne ali kupuje vrednostne papirje drugih izdajateljev. 		Za pojasnjen tudi drugi smiselni primer 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Podjetje od proizvajalca peči, strojev za gnetenje testa ipd. kupi potrebno opremo za proizvodnjo. 		Za pojasnjen tudi drugi smiselni primer 1 točka.
Skupaj	3			

2. Proizvodni dejavniki

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Sestavine, ki so potrebne za proizvodnjo in s svojim delovanjem v proizvodnem procesu pripomorejo k obsegu in kakovosti proizvodov. 		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila								
2.2	1	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Proizvodni dejavnik</td> <td style="width: 50%;">Dohodek</td> </tr> <tr> <td>♦ Zemlja (narava)</td> <td>Renta</td> </tr> <tr> <td>♦ Delo</td> <td>Mezda (plača)</td> </tr> <tr> <td>♦ Kapital</td> <td>Dobiček</td> </tr> </table>	Proizvodni dejavnik	Dohodek	♦ Zemlja (narava)	Renta	♦ Delo	Mezda (plača)	♦ Kapital	Dobiček		
Proizvodni dejavnik	Dohodek											
♦ Zemlja (narava)	Renta											
♦ Delo	Mezda (plača)											
♦ Kapital	Dobiček											
1		<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ zemlja (narava) kot celota naravnih pogojev, naravnih bogastev ali sil, ki jih človek uporablja v proizvodnem procesu ♦ delo kot storitev delovne sile fizičnih in umskih delovnih sposobnosti za proizvodnjo proizvodov in storitev ♦ kapital kot rezultat prejšnjih proizvodnih procesov oz. zaloga sredstev in oprema, ki se prenaša iz enega v drugo obdobje kot podlaga za proizvodnjo 		Za smiselni opis 1 točka.								
Skupaj	2											

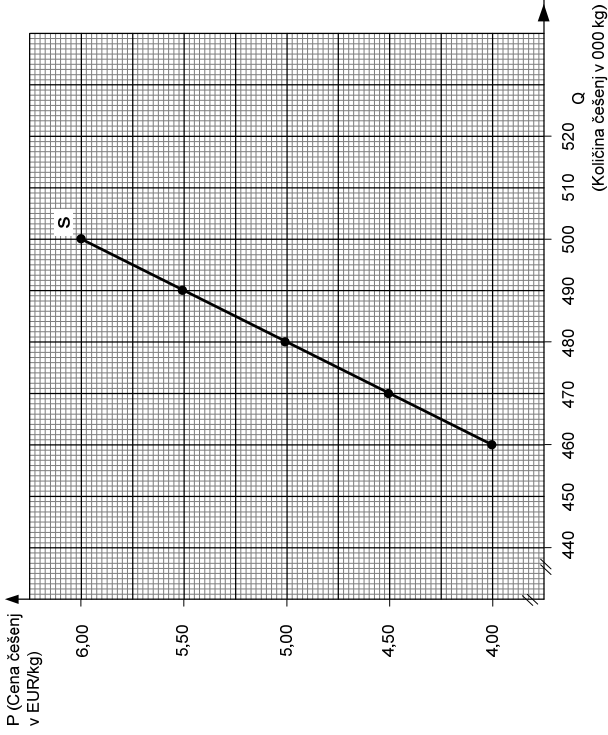
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	♦ 1,02		Za pravilen izračun in rezultat 1 točka.
1		♦ ekonomično		
1		♦ 140.000		Za pravilen izračun in rezultat 1 točka.
1		♦ 7 %		
1		<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ povečanje dobička s povečanjem celotnih prihodkov (zvišanje cen jabolk, promocije, akcije, povečanje tržnega deleža, povečanje pridelka jabolk ipd.) ♦ povečanje dobička z znižanjem proizvodnih stroškov (varčevanje pri uporabi energije, surovin, nabava cenejših gnojil, znižanje plač, inovacije ipd.) 		Za utemeljitev, ki vključuje smiselni ukrep, 1 točka.
Skupaj	5			

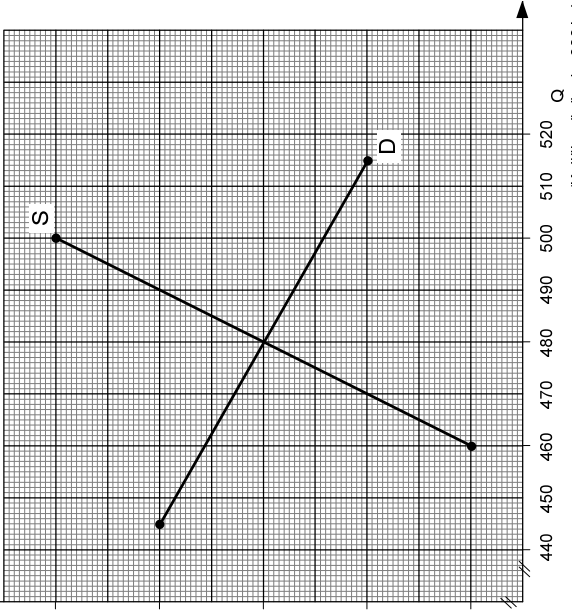
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.4	1	♦ tehnološki (inovacijski) ♦ 73.600		Za obe navedbi 1 točka.
	1	♦ horizontalna združitev		
Skupaj	2			

3. naloga: Ponudba in tržno ravnotežje

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Individualna ponudba je ponudba vsakega posameznega ponudnika pri različnih ravneh cene.		
	1	♦ Tržna ponudba je seštevek vseh individualnih ponudb pri posameznih ravneh cene.		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.2	1	tri od: ♦ cena blaga ♦ pričakovana cena blaga ♦ cene drugih proizvodov (substitutnih, komplementarnih) ♦ proizvodni stroški ♦ tehnologija ♦ število ponudnikov ♦ vremenske razmere ♦ obseg zalog ♦ potrebe po likvidnih sredstvih		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.3	1	<p>♦</p> <p>P (Cena česnjeji v EUR/kg)</p> <p>Q (Količina česnjeji v 000 kg)</p>		
	1	<p>♦ pojasnilo, ki vključuje en vzrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dani nasadi česnjejih dreves – česnje dozori le enkrat letno – možnost povečanja obsega tržne ponudbe le iz obstoječih zalog česnjeji 		

1	 <p>P (Cena čišenja v EUR/kg)</p> <p>Q (Količina čišenja v 000 kg)</p>		
1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 5 ◆ 480.000 		
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	◆ V carinski uniji ni carin med državami članicami, ohranijo in poenotijo pa se carine v trgovanju s tretjimi državami.		
	1	◆ se povečala		
	1	◆ Zaradi izredno dobre letine bodo češnje v Minoriji cenejše. Ker med državama ni carin, bodo proizvajalci iz Minorije ponudili češnje na trgu Grandije.		Za smiselno pojasnilo 1 točka.
Skupaj	3			

4. naloga: Denar in inflacija

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Denar deluje kot zakonito plačilno sredstvo, ki ga v gospodarstvu vsi sprejemajo pri plačevanju. ♦ Denar je blago, s katerim lahko vsak trenutno plačamo, ker ga vsi radi sprejmejo kot plačilo. ♦ Denar je posrednik pri nakupu in prodaji blaga in storitev. ♦ Denar je vse, kar služi kot splošni ekvivalent. ♦ Denar je blago, ki trajno prevzame vlogo splošnega ekvivalenta in menjalnega posrednika. <p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ menjalni posrednik ♦ splošno merilo vrednosti ♦ hranilec vrednosti ♦ plačilno sredstvo ♦ svetovni denar 		Za smiselno pojasnilo 1 točka.
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ menjalni posrednik: denar omogoča prodajo in nakup različnih dobrin ♦ splošno merilo vrednosti: blago se ovrednoti v denarju, vrednost blaga se izrazi z ceno ♦ hranilec vrednosti: v tržnem gospodarstvu denar ne izgublja svoje vrednosti, saj omogoča varčevanje, ker hrani vrednost, in posojanje, oseba, ki si je denar izposodila, ga čez čas vrne z obrestmi ♦ plačilno sredstvo: z denarjem plačujemo obveznosti brez neposredne menjave protivrednosti (npr. davke) ♦ svetovni denar: denar omogoča plačila po vsem svetu 		Za smiselno pojasnilo 1 točka.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.2	1	♦ Inflacija je zvišanje splošne ravni cen.		
	1	<p>Dodatno povpraševanje detezaviranega denarja</p>		
	1	♦ Indeks nominalne mezde (štipendije) = $\frac{180}{170} \times 100 = 105,88$ ♦ 5,88	izračun s koeficienti	Za pravilen izračun in rezultat 1 točka.
	1	♦ povečala ♦ 3,80		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	ena od: ♦ Povzroča veliko negotovost. ♦ Usmerja k špekulacijam glede na pričakovano povečanje cen. ♦ Destimulira prizadevanja za povečanje produktivnosti dela. ♦ Višje cene zmanjšujejo realni dohodek povpraševalcev, kar zmanjša povpraševanje in s tem prihodek podjetij. ♦ Inflacija zvišuje cene proizvodnih dejavnikov, zato se lahko krči obseg proizvodnje.		Za smiselno pojasnilo 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.4	2	♦ deflacije ♦ ekspanzivno ♦ znižuje ♦ povečuje		Tri ali štiri podčrtane pravilne navedbe 2 točki, dve pravilni navedbi 1 točka.

5. naloga: Vloga države v gospodarstvu

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ◆ S pojmom država mislimo institucije, kakršne so <u>vlada</u>, <u>državna uprava</u>, <u>parlament</u>, <u>javne službe</u>, <u>sodstvo</u>, <u>policija</u>, <u>vojska</u>, <u>državna podjetja</u> itd. ◆ To so vse institucije, ki so vključene v regulacijo in usmerjanje družbe ter imajo pri tem neko »državno moč«. 	Za pojasnilo vsaj enega cilja, funkcije ali področja delovanja države 1 točka.	Za pojasnilo, ki vključuje vsaj dve podčrtani navedbi, 1 točka.
	2	<ul style="list-style-type: none"> ◆ parlament/državni zbor ◆ uresničevanje zakonov in usmeritev (izvršilno funkcijo) ◆ predsednik vlade/premier ◆ ministrstev 		Za tri ali štiri pravilne navedbe 2 točki, dve pravilni navedbi 1 točka.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.2	1	Fiskalna politika je sistem ukrepov, s katerimi država vpliva na javnofinančne prihodke in odhodke.		
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ◆ Skrbi za enakomernejšo porazdelitev dohodka in bogastva. ◆ Če bi država razdelitev v celoti prepustila tržnemu mehanizmu, bi veliko nesposobnih za delo, bolnih in drugače prizadetih ostalo brez vsakršnih dohodkov. ◆ Če bi država razdelitev v celoti prepustila tržnemu mehanizmu, bi dohodki od dela najslabše plačanih ne zadoščali za pokrivanje najnujnejših potreb. ◆ Država poskuša poskrbeti za družbeno sprejemljivo neenakost dohodkov in premoženja, tako pa zmanjšati napetosti v družbi. 		
	1	Izjava se s progresivnim obdavčenjem višjih dohodkov in socialnimi transferji revnim.		Za smiselno pojasnilo 1 točka.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.3	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Država zagotavlja po posebnih netržnih pogojih javne dobrine in storitve: socialno zavarovanje, zdravstvo, šolstvo, stanovanja za revnejše itd. ♦ Država uravnava tudi druge zasebne dejavnosti in neposredno spremlja življenjske razmere prebivalstva. ♦ Država se vmešava v delovanje tržnega mehanizma, da bi zaščitila posameznike pred tveganji (starost, bolezen, brezposelnost, revščina ...). ♦ Država se vmešava v delovanje tržnega mehanizma, da bi zagotovila enake pogoje za vse člane družbe. 		
	1	♦ Je kriza države blaginje.		
	1	♦ Izredna uskladiitev pokojnin in izplačilo regresa bi, ob danih prihodkih, <u>povečala odhodke države</u> oz. ne more uresničiti zahtev upokojencev.		Za smiselno utemeljitev 1 točka.
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zmanjšala bi socialno vlogo države, kar ni pogodu delu prebivalstva, ki je pričakoval ugodno pokojninsko rešitev. ♦ Prenesla bi večjo individualno odgovornost na posameznika z manj garancijami države (prostovoljno pokojninsko zavarovanje). ♦ Privatizirala bi javne službe in storitve (šolnine, plačevanje zdravstvenih storitev ...). ♦ Znižala in omejila bi socialno funkcijo države (zmanjšanje ali ukinitve socialne pomoči, nadomestil za brezposelne, odsotnost z dela zaradi bolezn). ♦ Racionalizirala bi državni sektor. ♦ Umaknila bi se z različnih področij, ki zagotavljajo javne dobrine in socialno varnost (zasebne šole, zasebno zdravstvo, zasebno otroško varstvo ..., nižja kakovost storitev in višja cena). ♦ Posamezniki bi morali prevzeti večjo odgovornost za svoj razvoj in socialno varnost (varčevanje za starost ...). ♦ Zadolževanje države doma in v tujini. ♦ Povečanje davkov. ♦ Odprodaja državnega premoženja (privatizacija podjetij, bank itd.). 		Za smiselno pojasnilo 1 točka.
Skupaj	4			

6. naloga: Bruto domači proizvod

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Je tržna vrednost vseh končnih proizvodov in storitev, proizvedenih v določeni državi v določenem letu (obdobju). 		
	2	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ prebivalstvo ♦ naravno bogastvo ♦ proizvedeno bogastvo ♦ tehnološki napredek 		Za tri pravilne navedbe 2 točki, za dve pravilni navedbi 1 točka.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ $NR = 48.500 - 37.800 = 10.700$ ♦ $NR = \left(\frac{10.700}{4,2 \text{ mio}} \right) \cdot 1000 =$ 	izračun s stopnjami	
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 2,55 		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 20.000 		Za izračun in rezultat 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ $K_{RBDD} = K_{NBDDP}/K_P = 1,021/0,996 = 1,0251$ ♦ 2,51 % 	izračun z indeksi	Za izračun in rezultat 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ postindustrijske (razvite) 		
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.3	1	ena od: ♦ Predstavlja življenjske razmere v najširšem pomenu. ♦ Poleg ekonomskih upošteva tudi družbene, socialne, politične in delovne razmere.		
	1	tri od: ♦ demografski kazalniki (stopnja rodnosti, stopnja smrtnosti ...) ♦ kazalniki o prehrani, trajnih potrošnih dobrinah, zdravstvenih in izobraževalnih razmerah ... (število zdravnikov/1.000 prebivalcev ...) ♦ kazalniki diferenciacije (razlike med plačami po regijah in dejavnostih ...) ♦ kazalniki delovnih razmer (število dni dopusta ...) ♦ kazalniki družbenih razmer (stopnja korupcije ...) ♦ kazalnik stopnje onesnaženosti okolja	Za navedbo treh skupin kazalnikov ali treh konkretnih kazalnikov, ne glede na skupino, v katero spadajo.	
Skupaj	2			